

1990

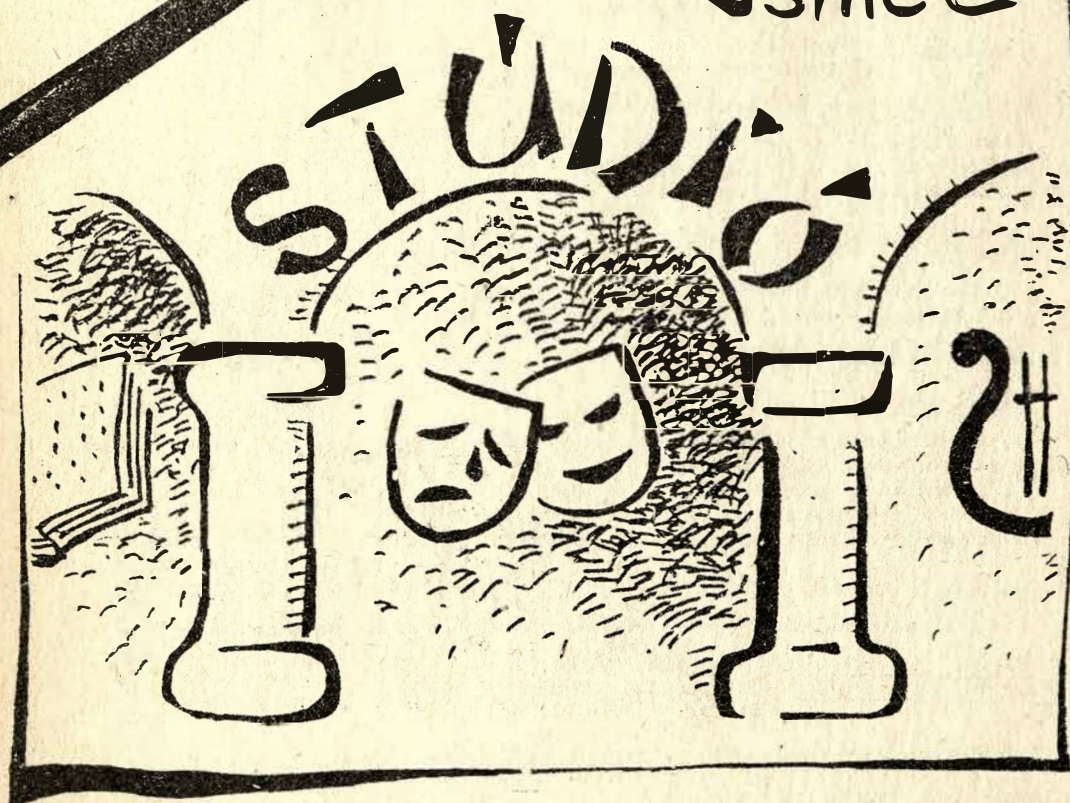
Fő

MEKE KÖZMŰVE-
LŐDÉSI BIZOT-
SÁGÁNAK
LAP-
JA

KAMPONT

V.
évfolyam II.
szám márc.
1.-márc.14-ig

Jsmét

BME PROGRAM:

SCHÖNHERZ KOLLÉGIUM

Bp. XI. Irinyi u. 42.

márc. 1. 19.30: Benkő Dixieland Band

márc. 5. 18.00: KOMO: A hal neve Wanda

márc. 6. 19.30: Hors Concours: művészeti klub amatőr művészeknek

márc. 7. 19.30: Terebesi est

márc. 8. 19.30: Super Trió

VÁSÁRHELYI KOLLÉGIUM

Bp. XI. Kruspér u. 2-4.

márc. 1. 20.00: Radioaktív Bp.

márc. 8. 20.00: Üllői Úti Fuck

márc. 15. 20.00: Bajonett Disztró

Beindul az első magyar kézművészeti tanoda!

Mit kezdünk a kezünkkel? Mit kezdünk a különböző anyagokkal?

Ötletek minden héten szerdán 19.00-tól a kollégium B/003-as szobájában.

MARTOS KOLLÉGIUM

Bp. XI. Stoczek u. 5-7.

Az ARS PRESSO vendége március 2-án Hobó.

A Martos Filmkör a Műegyetemi "A" moziban tartja vetítéseit március 1-től csütörtökönként 18.30-tól.

márc. 1. : Griffith: Amerika hőskora (1915)
Melies: Utazás a Holdba (1905)

márc. 22. : Murnan: Nosferatu (1921)
Cavalcanti: Csak az órák (1926)

M Galéria kiállításai e hónapban:

Vikár László -krétarajz

Zsigó Andrea -tájkép, fotó

Alexi Miklós -grafika

KÁRMÁN TÓDOR (volt MÜNNICH) KOLLÉGIUM

Bp. XI. Irinyi u. 9.

Minden hétfőn 18-21 óráig versenytánc tanfolyamok a kollégium halljában, kezdő, haladó és versenyző szinten.

BERCSÉNYI KOLLÉGIUM

Bp. XI. Bercsényi u. 28.

Bercsényi Country Club

Az egyetlen folyamatosan működő country klub újra indul idén, péntekenként 19.00-23.00-ig

Házigazdák : páros héten: Club '90

páratlan héten: Revival Band

Vendégek: A műfaj hazai legjobbjai

"Szerves Kör"

A természetben élő ember műveltsége c. előadássorozat

márc. 5. 19.00: Pap Gábor előadása

márc. 12. 19.00: Molnár V. József előadása

FIATALOK FOTÓMŰVÉSZETI STUDIOJA - A Bercsényi Klubban

márc. 1. Farkas Gábor

márc. 5. Drégely Imre kiállítása látható

— támpont 2 —

KLUBPROGRAM:

SZÉCHENYI CASINO PROGRAMJA

Bp. V. ker. Tanács krt.

márc. 12. 11.00 : Ünnepség a szokásos Petőfi-túra keretében
a Kőhegyi Petőfi-emplékműnél.
Találkozás 8.30-kor a Batthyányi téri HÉV
végállomáson vagy 9.30-kor a szentendrei
autóbusz végállomáson.

márc. 14. 18.00: "Petőfi a hídon" - Banner Zoltán
kolozsvári előadóművész önálló estje.

Köszönet

műsora

1990. március 2-án, pénteken 19.30-02.00-ig:

KONCERT: BIKINI

NON-STOP FUNKY & SOUL DISCO /D.J.: Szeles Tibor/

MOZIFILMEK: Támadók a Marsról /am./

Rémálom az Elm utcában /am./

VIDEOFILMEK

TEAHÁZ

SALÁTABÁR

CASINO

1990. március 9-én, pénteken:

KONCERT: az aula foglaltsága miatt ezen a héten nincs!

A többi program változatlanul üzemel!

MOZIFILMEK: Szellemirtók 2. /am./

Bosszúvágó III. /am., fsz: Charles Bronson/

Közgázosoknak a jegyár: 40,-ft

A Liska-viták a "Közgázon" sorozatban 1990 február 28-án
18.00-tól a III. előadóban

prof. STEVEN LUKES szociológus a (Firenze-i Egyetemről)
előadást tart.

Hozzászól: Luigi Marcolungo közgazdász (a Pádovai Egyetemről)

Vendégek: Druszt László

Haraszti Miklós

Kis János

Tamás Gáspár Miklós

Miszlivetz Ferenc

Témák: A hatalomról

(A hatalom háromdimenziós
elmélete)

Liska Tibor: A pénz mint a hatalom negyedik dimenziója c. szől
hozzá az előadáshoz.

támpont 3

TÁNCCHÁZ/ALPÁR:

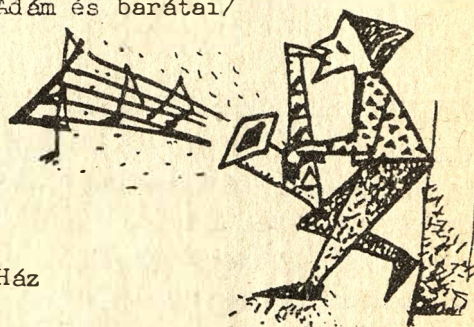
- KEDD:** -Muzsikás egy. magyar táncháza: SZFMI
17:30:gyerekeknek
19.00:felnőtteknek
- SZERDA:** -Guzsalyas gyimesi-moldvai táncház
19.00: Marcibányi Műv. Ház
-Falkafolk egy. balkán táncháza
18.00: SZFMI
- PÉNTEK:** -Zsarátnok egy. bolgár-görög-délszláv táncháza
19.00: Lágymányosi Községi Ház
-Téka egy. magyar táncháza:Almássy téri Szabadidőközp.
17:00: gyerekeknek
19.00: felnőtteknek
- SZOMB.** -Kalamajka egy. magyar táncháza:Belvárosi Műv. Ház
17:00: gyerekeknek
19.00: felnőtteknek
- VAS.:** -Sirtos egy. görög táncháza
18.00: Danuvia Gorkij Műv. Közp.
-Hóra-zsidó táncház
18.00: Marcibányi Műv. Központ
-Méta egy. magyar táncháza
17.00: Józsefvárosi Klub

KLUBPROGRAMOK:

- HÉTFŐ:** -Óbudai jazz-klub
Szakcsi-Jávori-Torma
19.00: Óbudai Klubház
- KEDD:** -No+Spa egy.,Regös egy.jazz-klubja
19.00: Medicor Klub
- SZERDA:** -Szonáta blues-kávéház /Török Adám és barátai/
20.00: XI., Bartók B. ut 29.
- PÉNTEK:** -Dresch Quartett klubja
20.00: I. ker. Műv. Ház
-Marcibányi jazz-klub
Szakcsi-trió
20.00: Marcibányi Műv. Közp.
- SZOMB.** -Tengs-Lengs egy. Rhythm&Blues klubja
19.00: SZFMI
- VAS.:** -Hobo Blues Band klub
19.00: Lágymányosi Községi Ház

A klubok címei:

- ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZP.:VII.Almássy tér 6. T:142-1567
-BELVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ:V.Molnár u.9. T:117-5928
-DANUVIA GORKIJ MŰV.KÖZP.:XIV.Angol u.13. T:183-1574
-I.KER MŰV.HÁZ:I.Bem rkp.6. T:115-2430
-JÓZSEFVÁROSI KLUB:VIII.Somogyi B.u.13. T:133-7793
-LÁGYMÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ:XI.Kőrösy u.17. T:166-4627
-MARCIBÁNYI MŰV.KÖZP.:II.Marcibányi tér 5/a. T:115-1208
-MEDICOR KLUB:VI.Váci ut 50.
-ÓBUDAI KLUBHÁZ:Zichy-kastély,III.Fő tér 1. T:130-4020
-SZAKSZERVIZETEK FŐV.MŰV.HÁZA:XI.Fehérvári u.47. T:181-1360

Nyugat-Berlin '90

Eső szemerkél, szél fujdogál; február végi szomorkás hangulat. Mégis ebbe a tavaszváró melankóliába becsempésződik egy kis élet. Hatalmas színes plakátok, zászlók, reklámfeliratok hirdetik 9-20-ig ismét a filmeseké a város, immáron 40.-szer kerül megrendezésre az Internationale Filmfestpiele. A központ a Zoo-Palast, ahol a filmeket elsőként mutatják be és ennek műsoridejével többé-kevésbé párhuzamosan még öt moziban folyik a vetítés. Ami külön nyencsége az idei fesztiválnak, hogy egy keleti mozi is bemutatja a versenyző filmeket. 22 alkotás valamilyen díj reményében, 8 pedig ettől függetlenül kerül a nézőközönség és a 10 tagú zsűri elé. Ez utóbbiba meghívást kapott Gyarmathy Livia is, akinek Böszörményt Gézával közösen készített filmje a RECSK is részt vesz a seregszemlén. Persze nem ez az egyetlen film, ami magyari; a Fesztivál szimbolumává váló sárga műsorfüzetben megtaláljuk még Esombolyai János Halálraítélt-jét és Monory András Meteo-ját is. Mellettük ezernyi híresség: Woody Allen, Jiří Menzel, Dustin Hoffman, Oliver Stone... A jegyeket két héttel a megnyitó előtt kezdték árulni, állítólag pár nap alatt mind elfogyott és később már csak a visszaváltott belépőkben lehetett reménykedni. Hogy ez a remény mennyire nem volt alaptalan, arról én magam is meggyőződhettem: 1 órás várakozás a Zoo-Palast-nál, a kezdés előtt 3 perccel felkattan a pénztáros ablaka, a jegyek villámgyorsan gazdára talál-
nak. A boldog tulajdonosok közé kerültem én is, persze a mögöttem hömpölygő sorbanállókna ez nem volt vigasz. Az előadások eredeti nyelven, német felirattal folynak. Nem túl-
zás az előadás szó: minden film szertartásosan egyformán több függöny mögül "bújik" elő a fesztivál szignáljára. Az első film, amit láttam Woody ALLEN :Crimes and Misdemeanors-a volt. Allenben most sem csalódtam. Filmje a bűnről, a vétkezőkről és minde-
mellett a szeretetről szól. Teszi ezt a hagyományosan ironikus kicsit gunyolódó, ezuttal kicsit álérzelmeskedő hangulatban, belevegyítve mindazt ami miatt Woody Allen "Woody-Allen". A történet lényege, hogy mindenki megcsal mindenkit, van aki igazi bűnössé /gyilkossá/, van aki "csak" bibliai értelemben/ házasság-törés/ az. Az egyéni problémák családiakká válnak, és közben éppen a család az, amely humorral, melegséggel, komolysággal, titko-
zatossággal megoldja azokat. A filmbeli bűnözők legfőbb vétke az, hogy éppen azokat csalják meg, akik a legjobban szeretik őket, akik a legrosszabban is melléjük állnának. Kérdés, hogy van-e létjogosultsága napjainkban az őszinteségnek, az erkölcsi tartásnak, A filmben Levy professzor, Cliff/Allen/ " anyagi mestere", a bibliai szeretet hirdetője ugyan meghal, de az utolsó filmkockák az Ő hangjaival adnak még némi reményt...
A másik film amit láttam Oliver Stone "monumentális" alkotása a Born on the 4'th of July. Monumentális abban az értelemben, hogy két és fél órára veszi igénybe figyelmünket és mert nagyon összetett. Furcsa egy filmről ezt állítani, de a képek és a hangok sajátos világa vesz körül bennünket. Fantasztikus képsorok mutatják be hol az 50-es évek bálozó ifjúságát, hol az életéért küzdő, vérben vergődő katonákat, hol az undorító, ahigiéniát teljesen mellőző bronx-i veterán-korházat, hol pedig 68 tüntető ifjúságát. Visszatérő hangok: csecsenyősi-
rás, rock-and-roll, helyi-

kopterzugás, lihegés, zihálás kíséri mindezt, ezzel is beavatva a nézőt, mikor mit érez, mit miért tesz Ron Kovic /Tom Cruise/ volt vietnámi harcos, akinek életét ugyan pokollá változtatta, de egészen mégsem tette tönkre a háború.
 Ennyi volt hát nagy vonalakban Nyugat-Berlin 1990-ben . Most még kíváncsian várom, hogy kié lesz az Arany Medve szobra és főleg azt, hogy mikor láthatjuk ezeket a filmeket a magyar mozikban!

KOMOLY ZENE

KOMOLYZENEI KONCERTAJÁNLAT

03.02.	19.30.....	MRT Szimfonikus Zenekara /Zeneakadémia/ Beethoven: G-dúr zongoraverseny Smetana: Moldva Bartók: A csodálatos mandarin
03.02.	19.00.....	Sarközy Gergely /Pesti Vigadó Kamaraterem/ flamenco gitárestje
03.03.	11.00.....	Magyar Barokk Trió /Liszt Ferenc Kamaraterem/ Magyar barokk muzika és magyar nemzeti romantikus szerzők művei
03.05.	19.30.....	Budapesti Filh. Társ. Zen. /Operaház/ Bruch: g-moll hegedüverseny Wagner: A walkür - I. felvonás
03.08.	19.30.....	Budapesti Bach Kórus és /Pesti Vigadó/ Kamarazenekar Bach művei
03.09.	19.30.....	Gyarmati Vera hegedüestje /Zeneakadémia Kisterem/ Bach, Frank, Bloch, Sarasate, Ravel, Bartók művek
03.11.	11.00.....	MRT Szimfonikus Zenekara /Zeneakadémia/ Schumann: a-moll zongoraverseny Berlioz: Fantasztikus szimfónia
03.11.	11.00.....	Tokos Zoltán gitármatinéja /Zeneakadémia Kisterem/ Handel, Galuppi, Turina, Csajkovszkij, stb. művei
03.12.	19.30,...	Franco Mezzena/hegedű/ /Pesti Vigadó/ Bruno Mezzena/zongora/ Az Ifjú Svájci Filharmónia Alban Berg: Kamarakonzert hegedűre, zongorára és 13 fúvóshangszerre Mozart: B-dúr szerenád
03.13.	19.30.....	Kalácsa Együttes és /Pesti Vigadó/ Sarközy Gergely hangversenye

"A művészet az, ami ma igazán a mienk, ami igazán minket tükröz.
Ha elítéljük, önmagunkat ítéljük el" / Okakura Kazuko /

A jelenkori képzőművészetek nagy dilemmája, hogy vajon a művész nézi e hülyének a közönséget, vagy a közönség a művészt. Valójában mindketten kiszolgáltatott helyzetben vannak. A "művész" cím tiszteletet parancsol, de ugyanolyan könnyen válhat nevetség tárgyává, mint amilyen könnyen visszaélhet a bizalommal.

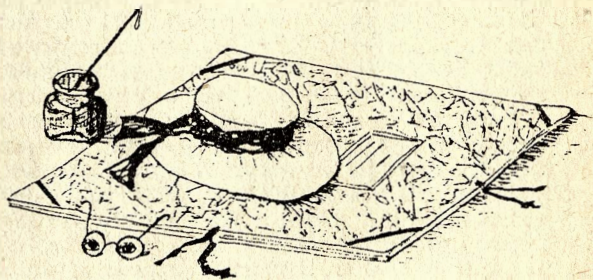
Ilyenkor merülhetnek fel a laikus agyában olyan kérdések, hogy vajon filozófiai affinitás vezérelte az ecsetet azon a bizonyos egy dimenziós "nagy paca" létrehozásában, vagy csak egy felrúgott festékesvödör ihletése. Ugyanígy mindmáig érthetetlen, hogy hogyan felejtődhetett ott a vásznon az a bizonyos félig kinyomott festékestubus / lásd: Magyar Nemzeti Galéria-Ludwig gyűjtemény /?

A modern művészetek befogadása egyszerre igényel intellektuális erőfeszítést, az esztétikum iránti vágyat, s némi sznobizmust is. A képzőművészetek, annak ellenére, hogy a zenével ellentétben a "nem szórakoztató műfaj" kategóriába sorolandók, célja egy olyasvalami létrehozása, ami végsősoron a nézők agyában fejeződik be, és ezáltal többszörös élményben részesít.

Nemrég nyílt meg a Vigadó Galériában az izraeli festőnő, Claire Szilárd azaz Szilárd Klára kiállítása.

Ő már nem a legifjabb generációhoz tartozik, és úgy érzem, sikerült átmentenie valamit Van Gogh zilált expresszionizmusából, Gauguin szigetvilágának napfényes színeiből, Magritte abszurdjából, a XIX. század realizmusából.

Igy született meg az, amit legszívesebben a tűz festészeknek neveznék: az a lángnyelvekhez hasonló ecsetvonások alkotta trópusi táj, a sivatag homokjából születő, lebegő, olvadó párizsi házak, a mindennapok báját és egyszerűségét tükröző izraeli arcok sugárzása. És ott vannak az égbolt titkai, a fénylő, robbanó, tovasikló égitestek kavaládja. Minden mozgásban van, hullámozik, egyenes vonalat alig találni. Szilárd Klára művészete egyszerre kozmikus és földi, békés és nyugtalanító. Szívesebben merül el egy barázdák szántotta emberi arcon, mint egy vízespóhár részletének mély filozófiájában. Csak a földi élet diszletei állnak a maguk némaságában, nyilvánvalóságában, hihetetlen-ségében, és amelyeknek menedé-
kül kellene szolgálni azoknak a parányi, törekeny élőlényeknek, amelyek itt élnek a kozmosz végtelenségével szemben.

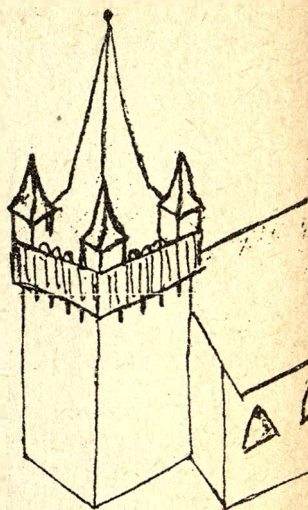

Nagy Anna

"Kis magyar néprajz"

Kalotaszeg

Kalotaszeg eredetileg a Vlegyász lábánál elterülő azt a kicsiny háromszögletű földterületet jelenti, melyet a Bánfihunyad alatt összeömlő Körös és Kalota vizei fognak be. Tágabb értelemben - és ma így értelmezzük mi és így maga a kalotaszegi nép is - Kolozs vármegyének azt a területét, mely a Kolozsvár-nagyváradi vasútvonal, illetőleg országút közé és két oldala mentén Kolozsvártól egészen Csucsáig terül el és amelyet délen a Gyalui-havasok északi, nyugaton a Vlegyász havas és a Meszes-hegylánc keleti lába fognak közre. Ehhez a területhez délen csatlakozik még néhány falu a Gyalu-Járai út mentén egészen Alsójáráig, melyeket néprajzilag szintén Kalotaszeghez kell számítani. Így ma kb. 40 egészben vagy részben magyarlakta református falu tartozik Kalotaszeghez. Vásáros központja Bánfihunyad, nevezetes falvai: Magyarvista, Méra, Gyerővásárhely, Körösfő, Magyargyerőmonostor, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály stb. Három jól elhatárolható területre oszlik: a havasok alatt Felszegré, az Almás-patak melletti Alszegré, és a Kolozsvár közelében fekvő Nádasmentére. Erdély azon vidékei közé tartozik, amelyeken legkorábban megtelepült a magyarság. Kalotaszeg parasztsága elsősorban földművelésből él, de foglalkoznak fakitermeléssel, szarvasmarha-tenyésztéssel, háziiparral. Népművészetük igen gazdag. A kalotaszegi népművészet feltárásával indult a múlt század 80-as éveiben a magyar népművészet felfedezése. A következőkben csak ízelítőt tudunk nyújtani e terület népművészetének gazdag tárházából.

Kalotaszeg egyházi emlékei a középkor katolikus építőművészetének tanúi. A román kori és a gótikus építészet összes stílusjegyeit megtaláljuk rajtuk és bennük. Ezt egészítette ki a magyar nép eredeti népi ízlésével. A kazettás mennyezetek félig-meddig szükségből készültek. Az egykori háborús pusztítások miatt beomlott bolthajtásokat lapos famennyezettel pótolták, melyek díszítésével ünnepélyessé tették a fehérre meszelt puritán templombelsőt. A temetők a kalotaszegi meseterek által faragott kopjafák múzeumai. Sajnos számuk fogyóban van. Kalotaszeg az erdélyi magyarság hímzésekben leggazdagabb vidéke, a sokféle hímzőtechnikát, a hímzett holmi mennyiségét és a hímzés kivitelezését illetően. Virágozik a szálvonásos és az "írásos" munka. A szálánvarrott munkák színei a vörös, kék, ritkábban fekete. A sajátos, másutt fel nem lelhető szabadrajzú "írásos" hímzések színei: vörös, kék, fekete, ritkán fehér. Készül ezek mellett darázsolás, gyöngyhímzés, a mellrevalókon szücs-hímzés, az ujjasokon géphímzés.

A kalotaszegi viselet elemeiben a viseletek régi stílusához tartozik, de rendkívül színessé, nemegyszer parasztosan zsúfolt módon díszessé vált, amit elsősorban a darabok sokféle változata, kombinációja okoz. A férfiak a nyári szalmakalap, a téli prémsapka mellett strucc-tollas fekete nemezkalapot viseltek. Ingük vászonzóból T kivágással készült, a nyakban bojtos madzaggal záródott. Az inghez bő, ráncokba szedett vászongatya tartozik. A gatyá elé kötényt kötöttek. Ezt a nyári öltözetet egészítette ki a csizma, az ing fölött pedig a hímzett, zsinóros mellrevaló, a melegebb szür, kozsok/ködmön/ és a bujka. Ez utóbbi kék posztóból készült, gépi tűzéssel volt díszítve.

A lányok fejükön kendőt, vagy gyöngyös pártát viseltek. Jellemző az igen bő, mellénvarrott ujjú rövid gyolcsing, a piros vállfűs ing. A lakban elhelyezett dús himzésével, a kötéses, csak hosszában kivertt ujjú ing, ill. a dísztelen paraszti ing. Az inghez háziszőttess penes y tartozott. A szoknya két változata az elől nyitott muszuly, valamint fehér gyolcsból készült fersing. A szoknya elé szintén gazdagon díszített kötény került.

Érdemes még megemlíteni a vidék táncait. A kalotaszegi magyarság a néptánc területén is végsőkig kicsiszolt, magasrendű értékeket alkotott. A táncok csúcsát a legényes jelenti, mely rendkívüli virtuozitást igényel, ezért ma már csak néhány kiváló táncos tudja. A táncrend folytatása a csárdás, melyben a férfiak viszonylag keveset figurálnak, de a nőket megforgatják karjuk alatt, akik nagyon virtuóz forgók.

IDEGENNYELVŰ LAPSZEMLE

— Csuti László —

Egy exkluzív beszélgetés Salman Rushdie-val /részletek/

/ Salman Rushdie már egy év óta rejtőzködik a Scotland Yard Speciális Csoportjának védelme alatt. A szenvedély, melyet A Sátáni Versek címet viselő műve kavart fel, mára már lecsendesedett, de sok muzulmán továbbra is istenkáromlóknak tekinti a könyvet, s az ayatollah halálos ítélete is érvényben van. Február elején sikerült az első telefoninterjút készíteni a szerzővel. /

"Természetesen "Valentin nap" volt, amelynek azonban a jelentése - attól tartok - megváltozott számomra. Ez volt talán a legkülönösebb valentin-napi üzenet amely egyáltalán kapható. A dolgozó szobámban voltam otthon, körülbelül kora délelőtt lehetett. Egy újságíróhoz hívtam fel a BBC-től. Tisztán emlékszem, hogy mit mondott: "Hogy érzi magát azután, hogy Khomeini Ayatollah halálra ítélte?". Ez volt az első alkalom amikor halottam erről. Ezután folytatta, hogy nem tudnék-e idézni a "World at One" számára, amely egy népszerű rádió program ebédidőben. Valahogyan nem emlékszem egyáltalán, hogy mit is mondhattam neki, de valószínűleg sikerült valamiféle interjút adni neki. Ezután lerohantam az alsószintre, hogy elmondjam Marianne-nak mi történt. Első reakciónkként becsuktuk az ablaktáblákat és bezártuk az ajtót. Mindketten rettentően féltünk. Nekem azonban volt egy régóta fennálló megállapodásom a CBS reggeli műsorával arra a napra, élő műsorban; küldtek egy autót értem. A legutolsó dolog volt a világon, hogy a TV műsorában akarjak szerepelni, de úgy éreztem, hogy nem hagyhatom őket cserben. Háiv napok voltak azok még. Még nem szoktam hozzá a halálfélelemhez akkoriban. Így azt mondtam Marianne-nek, hogy megcsinálom az interjút, s kocsiba szálltam és elmentem. Ennek is megvolt az az előnyös aspektusa, hogy házonkívül voltam amikor a világmédia kiszállt. Indulásom után 10 perccel 75 televíziós társaság parkolt a házam előtt, s csináltak mindazokat a rendkívüli dolgokat, amiket ezek csinálni csak szoktak - ráállni a házszámra a kamerával az ajtón, tudod, csak úgy mindenki tudomására hozni a címet. És még hasonló elővigyázatos dolgokat. Ezalatt megérkeztem a CBS stúdióba, még mindig remegve. Egy újságíró a CBS-től próbált vigasztalni: "Nem kell aggódnod miatta, Khomeini minden nap halálra ítél valakit és semmi sem történik. Az Egyesült Államok elnökét hetente ítéli halálra.". Azt gondoltam - Hő jó, nagyszerű, akkor ez csak a forró levegő. Ezután repülőre kellett szállnom, s ez volt a legutolsó interjúm egészen mostanáig."

Valentin napja - Szt Bálint napján, február 14-én képeslapon küldött nyomtatott tréfás vagy kedveskedő szerelmi üzenet./

— támpont 3 —

"Mit nem csináltam"

Sátáni Versek részletes védésében, melyet ezen a héten a Newsweek amerikai kiadása és az Independent brit napilap publikálta, Salman Rushdie ragaszkodott ahhoz, hogy az ő vitatott műve sohasem szándékozott megsérteni a muzulmán olvasókat. Rushdie nem tagadja a nem szándékos tiszteletlenséget; "radikális véleményeltérés és kérdésfeltevés munkájának" nevezi könyvét. Fenntartja azonban, hogy a valódi szándéka volt írni a hajdanában "függetlenné" vált emberekről. Úgy mint önmagáról is - született Bombay-ben, s él Londonban. Kibridek a társadalomban, amely nem mindig látja szívesen őket. "Ha A Sátáni Versek bármi si" mondja Rushdie, "akkor ez a világ egy bűnös szemével."

Bár Rushdie nem gyakorolja a muzulmán hitet, elismeri, hogy sok hívőnek okozott fájdalmat és rázott meg a könyve. Üdvözli azokat, akiket úgy hív: "a tisztességes, igazságos, átlagmuzulmánok hatalmas tömege". Azonban Rushdie fenntartja azt, hogy műve nem az aminek sok muzulmán országban beállították: egy könyv, mely "semmi mást nem tartalmaz csak erkölcstelenséget és sértést és gyalázkodást." Ez a könyv "egyszerűen nem létezik." Rushdie különös kritikát összpontosít a becsmérőkre, akik azzal vádolják, hogy hírnévszerzés reményében írta meg a vitatott művet. "Ez a legkülönösebb vád, ami csak egy íróra irányulhat, hogy valamilyen céllal ír", mondja Rushdie. "Természetesen szándékosan csináltam. De a kérdés az...mi az amit csináltam?" Válassza Rushdie állítja, hogy amiben ő hisz, annak nyilvánvalónak kell lennie azok számára akik olvasták könyvét és ismerik őt. "Amit én nem követtem el" mondja "az az összeesküvés az Iszlám ellen; vagy írtam - fajellenes tövékenység és irás évei után - a faji gyűlöletet ösztönző szöveget; vagy bármi ehhez hasonlót." Rushdie sajnálkozva látja a tendenciát a kritikák között, hogy "maga hozta magára a bajt." "Az erőszakkal való fenyegetésnek nem kellene belekényszerítenie bennünket abba a hitbe, hogy a megfélemlítés áldozatai a felelősek az erőszakkal való fenyegetésért." mondja ő.

"Mondj le a vérről": Az esszéjének a vége felé Rushdie figyelemre méltó szenvedéllyel beszél a "szabadság nagy hullámjáról" amely "keresztül mossa a világot," a demokratikus mozgalmaktól Kínában a kommunizmus bukásáig Kelet-Európában. Felszólítja a muzulmánokat, hogy "válasszák a hullám meglovagolását; lemondást a vérről; ne hagyják, hogy a muzulmán vezetők a muzulmánokat kevésbé toleránsaknak látszóvá tegyék, mint amilyenek valójában." Egy lélegzetet az előbbiekkal egy védőbeszédet mond A Sátáni Versek mellett. "Ez egy komoly munka, egy nem hívő nézőpontjából írva. Hadd fogadják el a hívők ezt, és hadd legyen."

/Newsweek/February 12, 1990 /

FIGYELEM!

Az idei Tavaszi Fesztivál március 16-25-ig kerül megrendezésre. A programfüzet már megjelent, és az igen nagy érdeklődésre való tekintettel felhívjuk mindenki szíves figyelmét, hogy jegyét már most váltsa meg a Tavaszi Fesztivál jegyirodájában: Ep. V. ker. Vigadó tér 2. tel: 117-5067 vagy a Színházak Központi Jegyirodájában: Ep. Népköztársaság u. 18 tel: 112-0000

— tam pont 10 —

Könnyen érhet elfogultság vádja, hiszen újabb Kolonics versekkel szolgálok. Harmadszor publikál ezen az oldalon miskolci költő-barátom...

Ugy érzem, bátorság kell még ahhoz is, hogy azt írjam: költő-barátom. A kettő nem ugyanaz: a kötőjel két lényt - nem összeköt - választ el egymástól. Hogy világossá tegyem a dolgot: a Kolonics Pál név költői álnév. Érzésem szerint azonban több is egyszerű álnévnél: Kolonics Pál létezik. Ha csak fikcióként is, de mindenképp azonosíthatatlanul azzal, aki kitalálta.

Lehetne mindezt egy szóval illetni: skizofrénia, tudathasadás. De nem erről van szó. Barátomtól hallottam Apollinaire meghökkenő szokásáról, hogy sohasem szeretkezett ágyban. Az ágy a költő maradt, a vágy Kostrowitzkyé. Nem engedte a kettőt egybeemosódni...

Egy helyütt megtörik a fenti gondolatmenet: "Kolonics Pál szereti Pilinszky Jánost..." /-bm-/. Ugyanakkor barátom igen-csak elmélyedt P.J. halálszemléletének tanulmányozásában. Mégis-csak kötőjel az a kötőjel?

BŰNHÓDÉS

gyilkosaim gyilkolni visznek
amíg számolni bírom
a tetemeteket
eggyel még mindig kevesebb

holnapra segédkező kezem
marad belőlem
a többi odaszámítom
a tizedesvessző mögé

Rajz:
Nagy Anna

KÉT HÉT MÚLVA
IS...

KIKÉPZÉS

"mert én sem alhatom"
a marhavagon osztatlan terében

állnak és billegnek
néznek a rácson és a résen

- persze még csak a szomszéd város -

persze azok befűzött ujjak
"rálapulás"
gyermek évszak és aggastyán idő

egy másik figyelem
végleges arcok zökkenéstől
zökkenésig

A TÁMPONT STÚDIO PROGRAMJA:

XX. századi irodalmi prtrék

7 előadásból álló sorozat indul március elejétől a

Támpont Stúdió szervezésében:

március	1.	Határ Győző / Kabdebó Lóránt /
	8.	Ottlik Géza / Lengyel Balázs /
	22.	Márai Sándor / Rónay László /
	29.	Szentkuthy Miklós / Kabdebó Lóránt /
április	5.	Hajnóczy Péter / Reményi József Tamás /
	19.	Esterházy Péter / Ács Pál /
	26.	Nádas Péter / Ungváry Rudolf /

A programok csütörtök este 6 órakor kezdődnek az újonnan nyílt Pinceklubban, a Közgázon.

A neves irodalomtörténészek ismertetői mellett részletek hangzanak el a nevezett írók műveiből, s utána kortárs zene, videóvetítés, diaporáma és zene és sör a büfében.

S hogy miért pont őket választottuk?

Sokszor idézett, felkapott nevek ezek, ám úgy tűnik, hogy kevesen ismerik, olvasták őket. Olyan művészek, akik meg tudták őrizni emberi és művészi tartásukat a század örvényléseiben, és munkásságuk meghatározó a magyar irodalomban.

Határ Győző

Az első alkalommal Határ Győzőről beszél Kabdebó Lóránt. Ő a külföldi magyar irodalom legnagyobb élő alakja, számtalan könyv, novella, tanulmány szerzője.

1914-ben született. 1938-ban építéssz mérnöki diplomát szerzett, még ugyanebben az évben írta meg első regényét, a Veszélyes fordulatszámot, melyet megjelenésekor elkoboznak. 1943-ban jelenik meg a Csodák Országá Hátsó Eurázia című regényciklusa, melyet a rendőrség elkoboz, s az író t f el sé g sértés miatt 5 évi börtönbüntetésre ítélik. 1945-től rendszeresen publikál különböző folyóiratokban, többek között a Válaszban és a Magyarokban.

1949-ben végre megjelenik első regénye a Heliáne / Deöres Sándor szerint a Heliáne az a modern regény, amely az európai modern irodalomban méltó módon képviselhetné a magyar irodalmat /. 1950-ben két és fél évre ítélik. A vád tiltott határátlépési kísérlet. Szabadulása után egy ideig építészként tevénykedik, majd orosz, olasz, angol, francia, német, spanyol szépirodalmi művek fordításából tartja fenn magát. 1956-ban elhagyja az országot. 57 óta Londonban él. 1976-ig a BBC munkatársa, az Új Látóhatár, Irodalmi újság rendszeresen közölte írásait.

Stílusát Joyce-i merész gondolatátársítások, belső monológok, kreatív szóépítés, hatalmas műveltség, nyelvi tisztaság, a legmodernebb szavak használata és pogány egyszerűség jellemzi.

Jelenleg kapható művei:

Pepítő és Pepita

Anibel

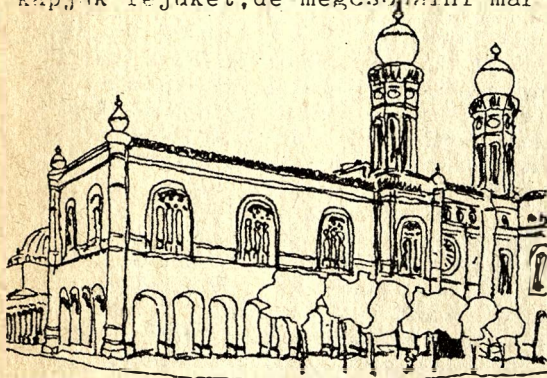
A fontos ember

Golghelóghi

Zsinagóga

A VÁROSnak ezen a pontján gyakran megfordulunk. Főként a Filmmúzeum miatt, népszerű mozi, monopolhelyzetben. Szemben vele a Műszaki Bizományi, néhány éve még némely technikai csoda egyedül itt volt fellelhető.

Ezen a helyen a Dohány utca egy furcsa ívet vesz, mintha csak azért kanyarodna ide, hogy a Wesselényi utcával találkozhasson. Az így kialakuló térség harmadik oldalán egy mesékbe illő épület emelkedik. Vajon miért bujt el így a szürke bérházak közé? Vagy tán egy dzsinn gonosz varázslata sújtja, aki csupán egy méltatlanul szűk rést engedélyezett számára, ami csak arra elég, hogy a Kiskörúton utazók felkapják fejüket, de megcsodálni már ne tudják?

A Dohány utcai zsinagóga romantikus építészetünk egyik kiemelkedő alkotása. 1859-ben készült el

Förster Lajos bécsi építész tervei alapján. Az építés ideje stíluskorszakok határára esik. Ekkor jelenik meg a már túl merevnek, túlonúl szabályszerűnek érzett klasszicizmust váltó romantika hazánkban. Az építészetben ez az irányzat főként a román és a gótikus kor elemeit alkalmazza. De a fantázia szabadon szárnyal, egészen a távoli Keletig eljutva, ahonnan magával hoz bizánci és mór elemeket is.

Az épület előtt állva valóban tökéletes az illúzió. Az ezeregy éjszaka meséi elevenednek meg, bagdadi vásári forgatag. A város zajai jól festik alá ábrándozásainkat.

A zsinagóga hagymasisakkal fedett két torony közé fogott homlokzatát óriási kerek rozsaablak díszíti. A külső burkolatot vörös és fehér sávok kerámia alkotja. A hosszúkas négyszög alaprajzú, háromhajós, egyenlő magasságú csarnokot sík mennyezet fedi, amelyet egy ívezetes, oszlopos öntöttvas szerkezet hord. A hajókat ezek az öntöttvas oszlopok kötegek választják el egymástól. Az oldalról csatlakozó egyemeletes épület földszintjén áttört íves arkádok vannak, sarkán kis nyolcszögletű tornyocskák, a főépülethez hasonló kialakítással.

A zsinagóga belső méretei szokatlanul nagyok, a kontinens legnagyobb működő zsinagógája, padjaiban háromezren foglalhatnak helyet. Belső kialakítása sem a hagyományokat követi, a szentségtartó keresztény templomokhoz hasonlóan szentélyszerű elrendezést kapott, amit a megvilágítás is hangsúlyoz. Ezen okok miatt a tér nem igazán alkalmas a zsidó hitvilág elmélyültséget követelő, a hitközösség tagjainak összetartozásának építő közös imádkozásokra. Így ez az épület inkább központi szerepet tölt be a budapesti zsidó imaházak között, főként ünnepi alkalmakkor használják.

A nem zsidó vallású érdeklődők nehezen juthatnak be a templomba, a kaput szinte mindig zárva találjuk. Nagyritkán orgonakonzertet rendeznek, ilyenkor kis sapkákkal előzőkenyen ellátják a feledékenyeket; zsidó templomba fedetlen fővel nem tehetjük be a lábunkat. A Wesselényi utca felől arkádos folyosót és egy kupolával fedett épületet láthatunk. Ebben a Hősök Csarnokát és Mauzóleumát helyezték el, valamint itt található az 1916-ban létesített Országos Zsidó Vallási és Történeti Gyűjtemény. A múzeum csak tavasztól őszig tart nyitva.

Igen, Bulgáriába is érdemes elmenni. Információim az elmúlt nyárra vonatkoznak, de szerintem az idei nyárra is érvényesek maradnak. A kiutazás vonattal történt, egy kis társasággal. Ha nem bírjuk elkölteni az összes levánkat, úgy visszafele érdemes repülővel utazni (kb. 80 leva). Az a vonat, amivel mi utaztunk, Bulgáriáig sem ment olyan gyorsan, de aztán kb. felére lassult. Így ha Bulgáriát meg akarjuk ismerni és nem vagyunk időmilliomosok, akkor az országon belül valami más közlekedési eszközt kell keresni. Várnában jellemezte a vasúti közlekedést találóan egy színházjegyárus: *Étá mázohizm!*

Kipróbáltuk a buszt is, iszonyú zsúfolt, ha nem végállomásig megyünk, akkor igen nehéz a csomagokat lepakolni. Lehet a buszon is bliccelni, bár a jegy nagyon olcsó. Egyik barátomnak viszont kellett jegyet venni a kalauztól 2 levéért, később kiderült, hogy az a büntetés volt. Maradt még három lehetőség: a belföldi repülő (!), a tengerparton a szárnyas hajó és a stoppolás. A légiutak a következők: Szófia-Várna, Szófia-Burgasz, Várna-Burgasz. Ez utóbbi 7, azaz hét levába került (3/4 óra). Ugyanílyen viszonylatban a szárnyashajó 2 levába került (4 óra).

A legolcsóbb természetesen a stoppolás. A közhiedelemmel ellentétben lehet Bulgáriában is stoppolni, néhány tanács megfogadásával: párban (fiú-lány) biztonságosabb, az öltözetben szerepeljen a fehér póló is. A csehek, NDK-sok nem állnak meg, a lengyelek megállnának, de tele van a kocsi, a magyarok sem állnak meg, a nyugatiak meg főleg nem. Útlevéllal sem érdemes stoppolni, a barátaim egyszer megpróbálták, de paradox módon egy bolgár autó állt meg. Ami a kommunikációt illeti, nyugati nyelveket nem tudnak. Egyszer négyinket vettek fel egyszerre, a választékunk angol, német, francia volt, de szégyenszemre az oroszsal lehetett valamit kezdeni. Még meg is róttak bennünket, hogy miért nem tanulunk nyelveket... Főútvonalakon érdemes stoppolni, rengeteg kocsi jár arra. Szinte mindenfajta közúti eszközt kipróbáltunk, teherautótól kezdve érzésünk szerint lopott kocsival is (szinte kongó tartállyal indultunk, a szerpentin lejtőjén üresbe tették a kocsit, Várna előtt pedig átöltöztek...). Kanyargós úton sem érdemes stoppolni, mert nem tudnak félreállni. Sok cuccot ne vigyünk magunkkal, mert nagy hátizsákokkal nem vesznek fel. Elég egy hálósák, kis hátizsák, esőkabát (fontos, lásd később) útlevél és víz.

A pénzügyekről: érdemes kicsit több pénzt vinni, így éttermeket is lehet látogatni, kb. 5-6 leva egy vacsora. Étlapot ne keressünk, még elegáns éttermekben sem, kérdezzük meg, hogy mi van. Vagy kérjünk bulgáriai specialitásokat (saslik, sopszka saláta, stb.), az mindig van. Várnában délelőtt nem tudunk kávót inni, vízhiány (!) miatt. Ha szép tengert akarunk látni, akkor Burgasztól délre menjünk. Itt szinte csak kempingeket találunk, viszonylag olcsón (4 leva/fő/éj + 4 leva sátor/éj). Még olcsóbbá lehet tenni, ha nem mindenki jelentkezik be; néha viszont sátorellenőrzés is van.

A látnivalók: gyönyörű türkizkék tenger délen, viszont Várnában, Burgaszban és az Aranyparton csúnya barna színű. Szozopol régi városrészei is szépek, meg a kikötő is (ne vegyünk itt házi fűgebefőttnek csúfolt bolgár pillanatragasztót!). Neszebár gyönyörű félszigetjét nézzük meg feltétlenül, pravoszlav templomot is lehet találni, a pap tud németül és szívesen elmeséli a templom történetét. Van itt még néprajzi múzeum, diákjeggyel féláron. Várnában a delfináriumot érdemes megnézni (1 leva), a tengeri akváriumot, a kikötőt. Az ország belsejében Veliko Tirnovóban jártunk (kb. 200 km Burgasztól), itt a Cárevec volt bolgár főváros erődítményét lehet megnézni, meg a mesterek utcáját. A domb tetején újjépített templom látható, sajnos a régi építészeti stílus és a modern belső festmények (fekete-szürke-fehér) nem illenek össze, komornak tűnek egy templom belsejében. Veliko Tirnovótól délre terül el egy fenyvessel fedett hatalmas hegység, érdemes lett volna még megnézni Sipka kolostorait, de ezt egy óriási eső kiiktatta a programból (teljesen eláztunk).

Mit érdemes venni: hozni semmit, apró ajándéktárgyakon kívül, - kinn vásárolni gyümölcsöt, dinnyét, fűgét, paradicsomot, joghurtot, apró hirtelensültszardíniákat, török pizzát, szóval kaját éri meg. Fagyit nem szabad venni, nagyon rossz.

A kirándulás összköltsége kb. 3000 Ft/10 nap volt, ebből már jól meg lehetett élni.

A találkozások színházai...

(Beszélgetés Regös Jánossal
a Szkéné igazgatójával)

II.

SZKÉNÉ SZÍNHÁZ

Theatre of the Technical University
Budapest - Hungary

BME KÖZMŰVELŐDÉSI TITKARSÁG

H-1111 Budapest

Műgyelem rkp. 3.

telefon (36)-1-812 337

664-011/ 23-69

telex 225931

-Mire lenne szükség ahhoz, hogy az amúgy is nehéz születő kezdeményezések megélhessenek?

-Elsősorban új emberekre a megfelelő posztokon.

-Mert ők másképp állnak mondjuk a Szkénéhez?

-Ez nem csak a Szkéné problémája! A gondolkodásmód a lényeg! Hogyan gondolják majd át a magyar kultúra és ezen belül a magyar színház kérdését. Ha a Fővárosi Tanács színházakért felelős dolgozói saját ügyüknek tekintik majd a színházat és úgy gondolják, hogy strukturált színházi életre van szükség, akkor az ő képükbe az úgynevezett nem intézményes színház is beleillik majd.

-És ma mi a helyzet?

-Ma sok jóindulatú hivatalnok van, de az új politikával megszűnik közvetlen befolyásuk a színházak életére. Új szabályozási-támogatási rendszer pedig még nem alakult ki. Sokan mondják ugyan, hogy sok kis színház legyen Budapesten saját arculattal-csak éppen senki nem tesz érte semmit. A nagy színházakkal meg az a baj, hogy eleve művészetellenesek.

-???

-Csak egy példát mondok: minden kis munkafázisra külön embert alkalmaznak-jelmez, díszlet, zene, dramaturg...így az egész előadás szétaprózódik, csak ritkán és véletlenszerűen áll össze egységes egészzé. Aztán egy másik példa: a színészek státuszos állása-nem darabra, hanem évre szerződnek /persze van néhány kivétel/. Ez rossz nekik, mert nem mobilisak, de rossz a színházaknak is, mert hiányzik az egészséges szelekció és olyan embereket fizetnek, akik már évek óta nem játszanak. Súlyos gond ezen kívül a túlköltekezés. Ez így talán furcsán hangzik, mert szinte mást sem hallani, mint a színházvezetők panaszait a pénz hiányáról. Pedig a közsínházi rendezők eleve úgy dolgoznak, hogy a rendelkezésre álló pénzt el kell költeni. Ezért van az, hogy hatalmas jelmezraktárak teljesen kihasználatlanul állnak, miközben milliókat költenek el egy-egy előadás díszleteire, jelmezeire.

-Ön szerint van remény arra, hogy Magyarországon újjáéledjen az amatőr színházi mozgalom?

-Én nem amatőr színházakban gondolkodom. Az egy más dolog, egy lehetséges forrása azonban próbálkozásainknak. Az amatőr színházaknak csak egy kis része az, amely adekvált módon a hivatásosság felé fordult. Adekvált mód alatt azt értem, hogy személyiségük megtartásával, kifejtésével, képmutatás nélkül, saját értékrendszerrel csinálnak színházat. Ezek az emberek általában idegesebbek, nehezen kezelhetőek, ezért a profi világ kiveti őket

magából. Velük szívesen dolgozom együtt.

Az amatőr színház másik része, amely a Színművészeti Főiskola számára "termeli" a színészeket. Velük nem sok dolgom van. Ezért nem tudtunk a Székéné együttesével dolgozni, ők beálltak ebbe a sorba. A profi színházi világban a képmutatás ugyanis mindennapos. Az egy fajta színház, amelynek van létjogosultsága. En nem azt mondom, hogy ők ne legyenek, de legyünk mi is.

/Az interjút készítette Messing Vera és Okrutay Miklós/

SKÉNE PROGRAMJA

március 3-án, 4-én este 7-kor a "B" kategóriás amatőr rendező

tanfolyam vizsgálóadásai

március 5-én este 9-kor a Transitions Dance Company /London/

vendégjátéka, művészeti vezető: Sean Greene

március 7-én este 8-kor: S Mrozek: Mulatság c. darabja

szereplők: Bán János, Dörner György, Gáspár Sándor

rendező: Árkosi Árpád

március 8-án, 9-én 10-én este 7-kor Arvisura Színházi Társaság

előadásai: M. Bulgakov

Mester és Margarita

rendezte: Somogyi István

március 11-én este 8-kor: S. Mrozek: Mulatság

március 12-én, 13-án, 14-én este 7-kor: a Szolnoki Szigligeti

Színház vendégjátéka:

Witkiewicz: Egy kis udvarház

rendezte: Paál István

A KÖZGÁZ FILMEK T. március eleji programja

III.	05.	18.00	Germi: Válás olasz módra/1962/
		20.00	August: Hódító Pelle/1988, dán/
III.	07.	18.00	Nemec: A szerelem mártírjai/1966/
		20.00	Tarkovszkij: Tükör/1974/
III.	12.	18.00.	Ferreri: Milyen jóízűek a fehérék/1984/
		20.00	Marczewski: Hideglelés/1981/
III.	14.	18.00	Passer: Intim megvilágításban/1965/
		20.00	Fassbinder: Bolwieser/1977/

Felolós kiadó: Kupcsik József

Szerkesztette: Okrutay Miklós és

Keszthelyi Tibor

Címlap : Nagy Ádám

Készült az MKKE nyomdájában 2000 példányban

Nyomdavezető : Jász József